

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/141/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714205910
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714205910.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a Mgr. Dušana Ďuriana, v právnej veci navrhovateľa Quantum Credit a.s., so sídlom v Bratislave, Ružová dolina 25, IČO: 47 248 980, právne zastúpeného PERSPECTA Legal, s.r.o., Bratislava, Ružová dolina 25, IČO: 36 668 745, proti odporcovi S. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom L.-S., V. Z. XXXX/X, XXX XX, v konaní o zaplatenie 248,95 Eur s príslušenstvom o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 11C/91/2014-42 zo dňa 24.10.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 248,95 Eur s 9,25 % úrokom z omeškania ročne, počítaným od 26.04.2011 do zaplatenia a odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že právny predchodca navrhovateľa Slovak Telekom, a.s. uzavrel s odporcom dňa 21.12.2009 Zmluvu o pripojení Fix a Dodatok ku Zmluve podľa § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, predmetom ktorej bolo poskytnutie služby Fix 0. Odporca sa zaviazal, že po dobu 24 mesiacov od dátumu uzavretia dodatku nepožiada o vypojenie SIM karty z prevádzky, bude platiť včas cenu služieb podľa zvoleného programu služieb v súlade so zmluvou, všeobecnými podmienkami a platným cenníkom. Podľa bodu 3 dodatku v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany užívateľa a následného vypojenia SIM karty zo strany prevádzkovateľa je užívateľ povinný uhradiť prevádzkovateľovi zmluvnú pokutu, uvedenú tabuľke č. 1 dodatku, t.j. vo výške 248,95 Eur; túto sumu právny predchodca navrhovateľa vyúčtoval odporcovi faktúrou č. 7103290784, splatnej 25.04.2011.

Vychádzajúc z ustanovenia § 42 ods.1 písm. a), § 43 ods.1,2 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, § 544, § 545a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte len „OZ“) okresný súd uzavrel, že zmluvu, ktorú odporca uzavrel s právnym predchodcom navrhovateľa, je potrebné posudzovať ako spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Okresný súd považoval dojednanie zmluvnej pokuty s demonštratívnym výpočtom určitých povinností za neurčitý právny úkon. Zmluva o pripojení, ktorej súčasťou sú aj obchodné podmienky a dodatok, obsahuje niekoľko povinností účastníka rôznej závažnosti. Uvedená formulácia neumožňuje posúdenie, porušenie ktorej povinnosti účastníka je sankcionované zmluvnou pokutou. Tomuto záveru nebráni ani demonštratívny výpočet určitých povinností, a to práve preto, že je len príkladný. Zároveň pre svoju neurčitosť neumožňuje posúdenie primeranosti výšky zmluvnej pokuty vo vzťahu ku zabezpečenej povinnosti.

Navrhovateľ v konaní predložil iba faktúru, ktorou bola vyúčtovaná zmluvná pokuta vo výške 248,95 Eur; žiadnym listinným dôkazom však nepreukázal, či a akým spôsobom odporca porušil zmluvné podmienky. Súd preto zamietol návrh okrem vyššie uvedených dôvodov aj z dôvodu nepreukázania vzniku nároku na zmluvnú pokutu.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte len „O.s.p.“); keďže odporca bol v konaní úspešný v celom rozsahu, ale v konaní mu žiadne trovy, vyplývajúce zo spisu nevznikli a on si ich ani neuplatnil, súd mu ich nepriznal.

Proti rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil, návrhu vyhovel v celom rozsahu a priznal mu aj náhradu trov konania vrátane trov odvolacieho konania.

Uviedol, že odporca vstúpil do zmluvného vzťahu s právnym predchodcom navrhovateľa na základe slobodného rozhodnutia za účelom využívania telekomunikačných služieb mobilného operátora, ktorý poskytol odporcovi plnenie, vyplývajúce zo zmluvných vzťahov riadne a včas. Keďže ide o synalagmatický záväzok, práva a povinnosti jednej zmluvnej strany zodpovedajú právam a povinnostiam druhej zmluvnej strany. Odporca však svojim nekonaním - nedobíjaním kreditu zmluvne určeným spôsobom - porušil zmluvnú povinnosť. Navrhovateľ sa preto úplne opodstatnene domáha zaplatenia zmluvnej pokuty, dohodnutej s odporcom. Zmluva o zmluvnej pokute má písomnú formu a je v nej určená výška zmluvnej pokuty. Preto nemožno konštatovať neplatnosť tejto dohody z titulu jej neurčitosti. Uloženie zmluvnej pokuty bolo viazané na porušenie povinnosti zmluvného dobíjania kreditu na SIM karte, čo je dostatočne špecifikované v Dodatku k Zmluve o pripojení, bod 3 druhá veta. Ustanovenie v Dodatku ohľadom zmluvnej pokuty je určité a zrozumiteľné a z toho dôvodu platné.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods.1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Zo spisu vyplýva, že okresný súd návrh navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty zamietol potom, ako dospel k záveru, že dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení je neplatné z dôvodu neurčitosti. Navrhovateľ s týmto posúdením veci okresným súdom nesúhlasil, keď najmä tvrdil, že zmluvná pokuta bola platne dojednaná a dojednanie o zmluvnej pokute nie je neprijateľné.

Odvolanie nie je dôvodné; okresný súd rozhodol vo výroku správne; správne posúdil sporné dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení za absolútne neplatné.

V konaní pred okresným súdom bolo preukázané, že právny predchodca navrhovateľa uzavrel s odporcom zmluvu o pripojení v znení dodatku k nej, na základe ktorej mu poskytoval elektronické komunikačné služby. Právny vzťah medzi navrhovateľom a odporcom je potrebné posúdiť ako občianskoprávny vzťah; odporca uzavrel zmluvu ako fyzická osoba bez oprávnenia na podnikanie. Okresný súd mal preukázané, že pohľadávka z titulu vyúčtovanej zmluvnej pokuty, vzniknutá na základe predmetnej zmluvy o pripojení, bola postúpená na navrhovateľa.

Dojednanie o zmluvnej pokute tvorí súčasť dodatku k zmluve o pripojení. Podľa tohto dojednania (bod 3 Dodatku - č.l.5 PV spisu), v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti zo strany účastníka, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný zaplatiť zmluvnú pokutu podľa tabuľky č. 1 (č.l.5 spisu -248,95 Eur). Podľa § 544 ods. 1 a 2 OZ, pre platnosť dohody o zmluvnej pokute sa okrem iného vyžaduje, aby v písomnej dohode bola určená výška zmluvnej pokuty alebo určený spôsob jej určenia. Výšku zmluvnej pokuty možno určiť jednorazovo pevnou sumou, prípadne v percentách, či zlomkom ceny alebo aj ako sumu, ktorá sa môže určitým spôsobom opakovať. Jej výška alebo spôsob určenia musí však byť vyjadrená jednoznačne, rovnako jednoznačne musí byť špecifikovaná zmluvná povinnosť, na porušenie ktorej sa zmluvná pokuta vzťahuje (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. MOBdo/4/2003 zo dňa 19.11.2003, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/182/2001 zo dňa 25.06.2002, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo/794/2002 zo dňa 27.11.2003). V prípade, že tieto podstatné náležitosti dohody o zmluvnej pokute v tejto chýbajú alebo nie sú určité a zrozumiteľne vyjadrené, je dohoda o zmluvnej pokute pre neurčitosť absolútne neplatná podľa § 37 ods. 1 OZ. Okresný súd správne vyššie uvedený

spôsob dojednanja zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvných povinností v dodatku k zmluve o pripojení bez ich výslovnej špecifikácie vyhodnotil. Dojednanie neobsahuje presnú špecifikáciu všetkých zmluvných dojednaní, ktoré zmluvná pokuta zabezpečuje. Z tohto dôvodu považuje aj odvolací súd dohodu o zmluvnej pokute z dôvodu neurčitosti za absolútne neplatnú.

Navyše, absolútna neplatnosť uvedeného dojednanja o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení vyplýva aj z iného dôvodu. Z citovaného dojednanja o zmluvnej pokute je totiž zrejmé, že na vznik nároku na zmluvnú pokutu nestačí len samotné porušenie zmluvných povinností, ale aj následné „vypojenie SIM karty zo strany podniku“ (tento pojem „vypojenie SIM karty zo strany podniku“ nie je v zmluve ani dodatku presne definovaný, z ustanovení dodatku však nepochybne vyplýva, že pod vypojením SIM karty je potrebné rozumieť zrušenie zmluvy o pripojení napr. odstúpením od nej alebo jej vypovedaním, teda jednoznačne ide o ukončenie zmluvného vzťahu, založeného zmluvou o pripojení a dodatkom k nej). Z uvedeného potom vyplýva, že vznik nároku na zmluvnú pokutu v tomto prípade je podmienený ďalšou právnou skutočnosťou (právnym úkonom zo strany navrhovateľa, resp. jeho právneho predchodcu). Zmluvnú pokutu však možno dohodnúť vždy len ako nepodmienenú; nemožno kumulovať dva predpoklady, napr. porušenie povinnosti dlžníkom aj veriteľom alebo vznik povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu viazať kumulatívne tak na porušenie zmluvnej povinnosti ako aj na následné zrušenie zmluvy napr. odstúpením od nej. Z toho vyplýva, že ak je vznik práva na zaplatenie zmluvnej pokuty viazané napr. na odstúpenie účastníka od zmluvy (v prejednávanej veci na „vypojenie SIM karty“ s prakticky rovnocenným účinkom), hoci aj odôvodnené porušením povinnosti druhej zmluvnej strany, ide o dojednanie, ktoré odporuje kogentnému ustanoveniu §544 ods. 1 OZ a ako také je neplatné podľa § 39 OZ (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo/2575/2010 zo dňa 10.01.2011 alebo rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/2720/2011 zo dňa 19.10.2011). Tak je tomu aj v prejednávanej veci. Navyše v spotrebiteľskej zmluve nie je prípustné, aby o vzniku práva na zmluvnú pokutu rozhodovalo konanie alebo nekonanie (t.j. vypojenie alebo nevypojenie SIM karty) len jednej zmluvnej strany (dodávateľa), ako je to v posudzovanom prípade; dodávateľ tak získava silnejšie postavenie vo vzťahu k spotrebiteľovi napr. v prípadnom ďalšom rokovaní o uzavretie zmluvy o pripojení alebo dodatku k nej alebo pri rokovaní o predĺžení doby viazanosti v prípade nevyvolania vzniku nároku na zmluvnú pokutu „vypojením SIM karty“ a podobne s tým, že faktická kontraktčná nerovnosť strán sa ešte prehľbuje v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

Je zrejmé, že spornú zmluvu o pripojení v znení dodatku k nej možno charakterizovať ako spotrebiteľskú zmluvu a na odporcu je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľa, teda na právny vzťah, založený zmluvou o pripojení, je potrebné aplikovať aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. OZ). Uvedený záver vyplýva zo skutočnosti, že tzv. spotrebiteľské zmluvy nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občianskoprávne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné aplikovať na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah (vyplýva to najmä z toho, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú systematicky zaradené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka a teda nepredstavujú osobitný zmluvný typ zo záväzkovej časti). Navrhovateľ právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odvíja od spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú ako tzv. typové zmluvy uzavierané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 OZ). Navrhovateľ ako dodávateľ zmluvnú pokutu s odporcom ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával. V tomto smere neobstojí stanovisko navrhovateľa v odvolaní, že výšku zmluvnej pokuty mohol v konečnom dôsledku ovplyvniť výberom mobilného telefónu (alebo iného koncového zariadenia), pretože ceny mobilných telefónov (od ktorých sa mala odvíjať aj konkrétna výška zmluvnej pokuty) stanovoval práve navrhovateľ (resp. jeho právny predchodca) a neboli predmetom dohody s odporcom.

Vzhľadom na charakter zmluvy o pripojení ako spotrebiteľskej zmluvy je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednanja pripravený a skúsený. Spoločným znakom tejto právnej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnáť túto faktickú nerovnosť, a to

formou aj prípadného obmedzenia zmluvnej voľnosti. K základným princípom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Uvedené súd konštatuje z toho dôvodu, že práve zmluvné dojednanie, obsiahnuté v spornej zmluve o pripojení, týkajúce sa zmluvnej pokuty, považuje za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd žiadnym spôsobom nespochybuje význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. V spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzavieraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ; už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že navrhovateľ ako právny nástupca dodávateľa, nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinností na jeho strane. Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie sa účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprímeranou sankciou za nesplnenie povinností. Kládne sa tým veľký dôraz hlavne na dodávateľa, ktorý pripravuje obsah zmluvy (tento obsah zmluvy spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje), aby bol náležite opatrný a dôsledný aj pri dojednávani vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Len týmto spôsobom sa efektívne zabezpečí, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne informovaná o následkoch nesplnenia povinností a len týmto sa vypestuje vzťah dôvery spotrebiteľa k dodávateľom.

V danej veci zmluvnú pokutu tak, ako je dojednaná v spornej zmluve o pripojení, považuje súd za neprímeranú sankciu, a to s poukazom na viaceré aspekty: z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplattenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje). Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty vo vzťahu k predmetu zmluvy. Uvedené predstavuje ďalší samostatný dôvod na zamietnutie návrhu navrhovateľa, ako to urobil okresný súd napadnutým rozhodnutím.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil, a to aj v trovách konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi v odvolacom konaní náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si žiadne trovy odvolacieho konania neuplatnil a ani mu nevyplývajú zo spisu. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.